

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.322/2017/3/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Merényi János ügyvéd által képviselt felperesnek a Horváth ügyvédi Iroda által képviselt I.r., II.r. és III.r. alperesek ellen szerződések érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szombathelyi Törvényszék 2017. szeptember 19. napján kelt 13.G.40.020/2016/36-I. számú ítélete ellen a felperes részéről 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen az alpereseknek - mint együttes jogosultaknak - 227.000. (Kettőszázhuszonhétezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - 880.000. (Nyolcszáznyolcvanezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint tanú 6 a felperes ügyvezetője volt, annak alapításától kezdve a felszámolásának elrendeléséig, amit 2015. május 11-én előterjesztett hitelezői kérelem alapján 2015. november 26-i kezdő időponttal rendelte el a bíróság.

Néhai ... (az alperesi jogelőd) és tanú 6 magánszemélyek között három kölcsönszerződés jött létre. Ezek tartalma szerint az alperesi jogelőd 2009. február 20-án 4.000.000,- Ft, 2010. január 25-én 3.000.000,- Ft és 2010. június 28-án további 4.000.000,- Ft (összesen 11.000.000,-Ft) kölcsönt nyújtott tanú 6nak, amely kölcsönösszegeket a kölcsönvevő a rendelkezésére bocsátását követő egy éven belül volt köteles visszafizetni. A visszafizetési határidőt a szerződő felek 2014. március 4-én mindhárom kölcsönszerződés tekintetében 2014. december 31. napjára módosították.

A kölcsönadó alperesi jogelőd, tanú 6 mint kötelezett, és az általa képviselt felperes, mint készfizető kezes között - az alperesi jogelőd fenti kölcsönkövetelésének a biztosítására - **2014. december 1-én készfizető kezességvállalási megállapodás** jött létre. Ebben a szerződő felek rögzítették, hogy az alperesi jogelőd összesen 11.000.000,- Ft kölcsönt adott tanú 6nak, és a felperes készfizető kezességet vállalt tanú 6nak, mint adósnak az alperesi jogelőd felé fennálló fenti összegű tartozásának a megfizetéséért.

2015. szeptember 8-án az alperesi jogelőd mint kölcsönadó és zálogjogosult, valamint a felperes, mint zálogkötelezett között szintén a fenti kölcsönkövetelés biztosítására **jelzálogszerződés** jött létre. Ebben rögzítették, hogy a 11.000.000,- Ft kölcsönösszeg

visszafizetésére 2014. december 31. napjáig sem a kölcsönvevő, sem pedig a készfizető kezes felperes, zálogkötelezett nem képes. Ezért a felperes tulajdonát képező helyrajzi számú ingatlanra 11.000.000,- Ft és járulékai erejéig jelzálogjogot alapítottak az alperesi jogelőd javára, ami az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került. Szintén **2015. szeptember 8-án** felperes és az alperesi jogelőd között egy **engedményezési szerződés** is létrejött. Ebben rögzítették, hogy a fennálló kölcsöntartozásra tekintettel megállapodnak abban, hogy felperes tulajdonát képező hrsz-ú ingatlanra fennálló bérleti szerződés alapján a felperest havonta megillető 140.000,- Ft + ÁFA bérleti díjból havi 130.000,- Ft követelést az alperesi jogelődre, mint engedményesre a felperes (engedményezőként) átruház.

A felperes felszámolásának kezdő időpontjáig az alperesi jogelődöt megillető kölcsönkövetelésből - az engedményezési szerződés alapján - csupán 260.000,- Ft térült meg, ezért az alperesi jogelőd a felperes felszámolási eljárásában 2015. december 17-én 10.740.000,- Ft összegű hitelezői igényt jelentett be a készfizető kezesi megállapodásra és a jelzálogszerződésre alapítottnan.

Az alperesi jogelőd 2016. március 29- én elhalálozott, jogutódjai az alperesek.

A fenti kölcsönszerződésekben foglalt, összesen 11.000.000,- Ft pénzüsszegnek a tanú 6 részéről való befizetése a felperes bankszámlájára és házipénztárába nyomon követhető a könyvelés és becsatolt bizonyítékok alapján. A felperesi ügyvezető ezeken kívül további (folyamatos) tagi kölcsönöket is nyújtott a felperesnek, azonban a felperesi bankszámlákról folyamatosan vett is ki összegeket, melyekből felperesi tartozásokat rendezett.

A felperes eredeti keresetében a közte és az alperesi jogelőd között 2014. december 1-én létrejött "készfizető kezességvállalási megállapodást", valamint a 2015. szeptember 8-án megkötött jelzálogszerződést és engedményezési szerződést a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40.§ (1) bekezdés b) pontja alapján megtámadta, kérve azok érvénytelenségének megállapítását, és ennek jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását. Végleges keresetében a számú az ingatlanon az alperesi jogelőd javára bejegyzett jelzálogjog törlésére irányuló kérelmét nem tartotta fenn, mert a felperes felszámolási eljárása során az ingatlan értékesítésre került, és a bejegyzett jelzálogjog ezzel megszűnt. Arra hivatkozott, hogy a felszámolási kérelem benyújtását megelőző 2 éven belül megkötött és keresettel támadott szerződések a felperesi vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalások, mert a volt ügyvezetője magánszemélyként vette fel az alperesi jogelődtől a perbeli kölcsönöket, majd ezt követően a felperes képviseletében „mindenféle ellenszolgáltatás nélkül írta alá” a perben támadott biztosítéki szerződéseket.

Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Védekezésük szerint a felperes volt ügyvezetője a kölcsönöket ugyan magánszemélyként vette fel, de azok célja a felperes finanszírozása, likviditásának a biztosítása volt. A felperes volt ügyvezetője ennek megfelelően a kölcsönösszegeket a felperes bankszámlájára befizette, azok a felperes érdekében kerültek felhasználásra. Ebből következően az utóbb létrejött - felperesi készfizető kezességvállalás, a dologi biztosíték nyújtása és engedményezési szerződés, mint - biztosítéki szerződések sem tekinthetők ingyenes kötelezettségvállalásnak, mert ezeket a

felperes nem ellenérték nélkül, nem ingyenesen, hanem a ténylegesen neki nyújtott pénzkölcsönök ellenszolgáltatásaként vállalta

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessenek meg az alpereseknek 1.000.000,-Ft perköltséget, az államnak 1.382.400,-Ft eljárási illetéket. Határozata indokolásában rámutatott, hogy a tanúvallomások lényegében egyezők voltak abban, hogy a felperes volt ügyvezetője az általa felvett kölcsönök összegét maradéktalanul a felperes „finanszírozására fordította”, amit az alperesek is tételesen levezettek. Ezt meghaladóan igazságügyi szakértőt is kirendelt arra, hogy az alperesi jogelődől felvett kölcsönt a felperesi ügyvezető milyen célra használta fel. E szakvélemény szerint a kölcsönszerződésekbe foglalt 11.000.000,- Ft felperesi bankszámlákra és házipénztárba történő befizetése nyomon követhető a könyvelésből és becsatolt bizonylatokból. tanú 6 folyamatosan további tagi kölcsönöket is nyújtott a felperesnek, illetve a felperesi pénztárból, bankszámláról rendszeresen ki is vett bizonyos összegeket. A szakértő kimunkálta a felperesi könyvelés pénzmozgásait, de teljes bizonyossággal már nem nyomon követhető, hogy a felperes volt ügyvezetője azt milyen felperesi célokra fordította, figyelemmel arra is, hogy a tanúvallomások szerint a felperes beszállítói már csak készpénzes fizetést fogadtak el a felperestől.

Tekintettel arra, hogy a jelzálogszerződés megtámadása iránti keresetét a felperes nem tartotta fenn, azzal a törvényszék érdemben nem foglalkozott.

A "Készfizető kezességvállalási megállapodással" kapcsolatosan a Cstv. 40.§ (1) bekezdés b) pontját elemezve arra a következtetésre jutott, hogy e szerződés folytán az adós vagyonából ingyenes elidegenítés nem történt, és nem lehet a kezesi szerződést a felperesi vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalásnak sem tekinteni. A felvett 11.000.000 Ft kölcsönből tanú 6 megkísérelte a felperes finanszírozhatóságának a fenntartását, de a jogvita elbírálásának szempontjából az már közömbös, hogy ez mennyire volt sikeres. Ugyanezen indokok miatt nem lehet következtetni arra sem, hogy az engedményezési szerződéssel a felperes vagyonából ingyenes elidegenítés, illetve a vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalás történt volna a felperes részéről. Mindezek alapján a felperes a kezesi szerződést, illetve az engedményező jognyilatkozatát eredménytelenül támadta, ezért a törvényszék a keresetet elutasította. A pervesztes felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek javára az általuk előlegezett 157.706,-Ft szakértői díjból és bruttó 842.294,-Ft ügyvédi munkadíjból, összesen 1.000.000,-Ft elsőfokú perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy a közte és az alperesi jogelőd között 2014. december 1-én létrejött „készfizető kezességvállalási megállapodást”, valamint a 2015. szeptember 8-án megkötött engedményezési szerződés érvénytelen, mivel azokkal a felperesi vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalás történt. Másodlagosan az alperesek javára megítélt elsőfokú perköltség leszállítását kérte, mert álláspontja szerint az eltúlzott. A lefolytatott bizonyítási eljárás - a beszerzett szakvélemény és tanúvallomások alapján - tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a felperes volt ügyvezetője, mint magánszemély által az alperesi jogelődől felvett kölcsönösszeg a felperes „finanszírozhatóságának a fenntarthatóságát szolgálta volna.” Ebből következően téves az a megállapítás is, hogy e kölcsönök visszafizetése érdekében kötött biztosítéki szerződések

nem ingyenes kötelezettségvállalást jelentettek a felperes részéről. A szakvélemény szerint is „legfeljebb 4.912.700 forint kölcsönösszeg vállalkozási célú finanszírozása állapítható meg, a többi kölcsönt tanú 6 visszavette.” Érthetetlennek tartotta, hogy a felperes volt ügyvezetője az így „visszavett” kölcsönösszeget miért nem fizette vissza az alperesi jogelődnek, és ehelyett miért kellett a felperesnek ingyenes kötelezettségvállalásként készfizető kezességet vállalnia. Álláspontja szerint a felperes volt ügyvezetője a „tagi kölcsönöket” nem a felperes érdekében használta fel, és „számviteli szempontból” elfogadhatatlan, hogy a kirendelt szakértő „feltételezések mellett foglalt állást”. Az elsőfokú perköltség mérséklését arra hivatkozással kérte, hogy az alperesi jogi képviselő által kifejtett tevékenység nem indokolja a megítélt ügyvédi munkadíj összegét. Az alperesek által a perben becsatolt okiratok a pert megelőzően a felperes felszámolójának nem kerültek átadásra, holott amennyiben azokat az alperesi hitelezői igénybejelentéssel együtt a rendelkezésére bocsátották volna, akkor „okkal és alappal elképzelhető, hogy a felszámoló nem kényszerül az alperesek elleni jelentős pertárgyértékű per megindítására, és nem kell a pervesztessége esetén a perköltséget viselnie.”

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a perben releváns tényeket helytállóan állapította meg, és érdemi döntése helytálló, de annak indokaival az ítélőtábla maradéktalanul nem értett egyet.

Az elsőfokú bíróság által helytállóan idézett Cstv.40.§ (1) bekezdés b) pontja szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éves jogvesztő határidőn belül a hitelező - vagy az adós nevében a felszámoló - a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző két éven belül és azt követően megkötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, **ha annak tárgya az adós vagyonából történő ingyenes elidegenítés, illetve a vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalás** vagy a harmadik személy javára feltűnően aránytalan értékkülönbséggel megkötött visszterhes jogügylet.

A felperes álláspontja szerint ilyen - a felperes vagyonát terhelő ingyenes kötelezettségvállalásnak minősülő - szerződés a keresettel támadott 2014. december 1-én kelt készfizető kezességvállalási szerződés, valamint a 2015. szeptember 8-án megkötött biztosítéki engedményezési szerződés is.

A 2013. évi V. tv. (Ptk.) a XXI. cím alatt, a biztosítéki szerződések között szabályozza a kezességi szerződést, és a Ptk. 6:416.§ (1) bekezdése szerint kezességi szerződéssel a kezes kötelezettséget vállal a jogosulttal szemben, hogyha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. A Ptk. 6:417.§ (1) bekezdése szerint pedig a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt.

Az engedményezési szerződést a Ptk. 6:193.§-a szabályozza, és a Ptk. 6:1.§ (3) bekezdésében és 6:59. § (2) bekezdésében foglalt szerződési szabadság alapján nincsen

akadálya annak, hogy a szerződő felek azt követelést biztosító céllal, azaz biztosítéki szerződésként kössék meg.

A keresettel támadott kezességi szerződés tehát kétségen kívül, míg a perbeli engedményezési szerződés annak szövegéből (1. pontjából) kitűnően egyaránt követelést (az alperesi jogelőd kölcsönköveteléseit) biztosító szerződés.

Erre tekintettel pedig az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a perben támadott kezességi és engedményezési szerződés sem minősül a felperes vagyont terhelő ingyenes kötelezettségvállalásnak, ezért azok a Cstv. 40.§ (1) bekezdés b.) pontja szerint eredményesen nem is támadhatók.

A bírói gyakorlat következetes abban, hogy a dologi zálogkötelezett és jogosult között - a személyes adós követelésének a biztosítására - létrejött zálogszerződés sem minősül a zálogkötelezett vagyont terhelő olyan ingyenes juttatásnak, amely alapul szolgálhatna arra, hogy a hitelező a dologi zálogkötelezett adós elleni felszámolási eljárásra tekintettel a Cstv.40.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján a zálogszerződés sikerrel megtámadhassa. (BH 2010.301., EBH 2010.2146.) Ennek indoka pedig az, hogy a jelzálogszerződés egy főkötelmet biztosító mellékkötelezettség, amit vagy a főkötelem adója, vagy az ő kérésére egy kívülálló harmadik személy vállal. Ennek érvényességét nem érinti, hogy a zálogtárgyat felajánló harmadik személy milyen megfontolásból fogadja el a főkötelem adósának felkérését a zálogkötelezettség elvállalására, és az sem, hogy a főkötelezettől annak elvállalása ellenében kért-e, és ha igen milyen ellenszolgáltatást a jelzálogkötelezett. Amennyiben a harmadik személy és a jogosult a zálogszerződést megkötik, a zálogkötelezett ugyanakkor a kölcsöntartozásnak válik a dologi kötelezettjévé, mint a kölcsönszerződés adója, a személyes kötelezett. A mellékkötelezettség mint biztosíték a kölcsönnyújtás, mint szolgáltatás ellenében terheli a személyes, illetve a dologi kötelezettet. A dologi kötelezett helytállási kötelezettsége azonban nem terjed túl a fedezetül lekötött vagyontárgy értékén és ellenszolgáltatásként nem köteles a kölcsön pénzbeli visszafizetésére, csupán annak tűrésére, hogy a jogosult a lekötött vagyontárgyból a fennálló követelés erejéig kielégítést keressen. A kölcsönszerződés visszterhes szerződés, mert a személyes adós a kapott pénzeszegeket vissza kell fizetnie. A szerződés visszterhes jellege a dologi zálogkötelezett adós irányában is fennmarad. Amennyiben a jogosult hitelező a zálogtárgyból kielégítést kapott, a követelés az egyéb biztosítékokkal együtt a kielégítés erejéig a zálogtárgy tulajdonosára, azaz az adósra száll a Ptk. 6:57.§ (2-3) bekezdései értelmében, tehát a zálogkötelezett adós lesz az, aki a kölcsön visszafizetését követelheti a személyes kötelezettől. Más kérdés, hogy a személyes adós vagyona és az átszállt biztosítékok a követelés kiegyenlítésére elegendőek-e, de ez nem érinti a zálogszerződés visszterhes jellegét.

A biztosítéki szerződések tehát generálisan - mellékkötelezettséggként - az eredeti adóst terhelő főkötelem teljesítését biztosítják. Ezért a fentiekben kifejtettek irányadóak más biztosítékokra, így a kezességre vagy a biztosítéki célú engedményezésre is. A visszterhes szerződést biztosító kezesség vagy engedményezési szerződés sem tekinthető ingyenes jogügyletnek, mert azok a biztosított jogviszony visszterhessége folytán maguk is visszterhesnek minősülnek. (Győri Ítéltábla: Gf.II.20.322/2017/3/I., Gf.II.20.296/2010/4.) Ez a visszterhesség következik egyébként a Ptk. 6:57.§ (2) és (3) bekezdéséből is, melyek

lényege szerint a harmadik személy (konkrét esetben a biztosítéki szerződések alapján mellékkötelezett felperes) általi teljesítéssel az eredeti kötelem megszűnik, és az eredeti kötelezettrel szemben a teljesítő harmadik személynek megtérítési igénye keletkezik.

A konkrét esetben a keresettel támadott kezességi szerződés és engedményezési szerződés - mint biztosítéki szerződések - mellékkötelemként az alperesi jogelőd, mint hitelezők, továbbá a felperes volt ügyvezetője, mint magánszemély között létrejött visszterhes szerződésekhez (azaz a kölcsönszerződésekhez) kapcsolódott. Az alapjogviszonyok mindegyike visszterhes volt, hiszen a kölcsönszerződések mindegyike visszterhes szerződésnek minősül. A mellékkötelezettség, mint biztosíték az alapjogviszonyok, tehát a kölcsönszerződések, mint szolgáltatás ellenében terheli a személyes, illetve dologi kötelezettet, azaz a kezességet vállaló, és kötelezettként biztosítéki engedményezési szerződést kötő felperest is. A kezes helytállási kötelezettsége nem terjed túl a főkötelezettek helytállási kötelezettségén, azzal tartalmában teljes egészében azonos. Mivel pedig az alapjogviszonyok mindegyike visszterhes szerződés volt, ezért az azokat biztosító kezességi és engedményezési szerződés is visszterhesnek minősül, hiszen ez a visszteher a személyes felelősséget, kezességet vállaló felperes irányában is fennmaradt. (BH 2010.301, Pécsi Ítélőtábla Gf.V.30.070/2013/4.)

Mindebből következően nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor megállapította, hogy a perbeli kezességi és engedményezési szerződések nem minősülnek a Cstv.40.§ (1) bekezdés b) pontja szerint sikerrel megtámadható ingyenes kötelezettségvállalásnak.

Mindezek alapján pedig a kereset elutasítására helytállóan került sor.

A felperes alaptalanul sérelmezte fellebbezésében az alperesek javára megítélt elsőfokú perköltség összegét is. Megállapítható, hogy a 23.000.040,-Ft összegű elsőfokú pertárgyértékre figyelemmel az elsőfokú bíróság az alperesek képviselétével felmerült ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet (R.) 3.§ (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapítható összeghez képest a R. 3.§ (6) bekezdésének alkalmazásával már mérsékelte. Ennek a további mérséklését pedig az ítélet tábla már nem tartotta indokoltnak, az elsőfokú bíróság által megfelelő mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíj arányban állt a ténylegesen elvégzett alperesi ügyvédi tevékenységgel.

A fellebbezésben előadottak tehát az érdemben helyes elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot, ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítéletét - az indokolás módosításával és kiegészítésével - a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is pervesztes felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, valamint a alperesek ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. A alperesek jogi képviselőjének munkadíját az ítélet tábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdései alapján - a per egyéb adataira figyelemmel - a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével és a fellebbezési pertárgyérték alapulvételével bruttó 227.000.- forintban állapította meg. Köteles

továbbá a felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, az Itv. 59.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

G y ő r, 2018. február 7.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: